

**INFORMATIKA VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI FANIDAN
MALAKA TOIFASI SINOVLARI TOPSHIRIQLARINING MAVZULARI
VA QO‘LLANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI**

Soha kodi	Baholanadigan mazmun kodi	Pedagog kadrlar test sinovida baholanadigan mavmun elementi
1	Informatika va axborot olami	
	1.1	<ul style="list-style-type: none"> - informatika fani haqida; - axborot va raqamli texnologiyalar; - axborotni kodlash; - axborot o‘lchov birliklari;
	1.2	<ul style="list-style-type: none"> - axborotning kompyuterda tasvirlanishi; - sanoq sistemalari haqida; - sonlarni bir sanoq sistemasidan boshqa sanoq sistemasiga o‘tkazish; - turli sanoq sistemalarida arifmetik amallarning bajarilishi; - axborot hajmini o‘lchash; - matnli, grafik, audio va video axborotlarni kodlash
2	Kompyuterlarning texnik va dasturiy ta’minoti	
	2.1	<ul style="list-style-type: none"> - kompyuterning rivojlanish tarixi; - kompyuter va uning tuzilishi; - kompyuterning qo‘shimcha qurilmalari; - xotira va axborotni saqlash qurilmalari; - klaviatura va sichqoncha bilan ishlash ko‘nikmalari; - mobil qurilmalar tavsifi;
	2.2	<ul style="list-style-type: none"> - kompyuterning dasturiy ta’minoti; - operatsion tizimlar; - xizmat ko‘rsatuvchi dasturlar; - fayl va papka tushunchasi;
3	Kompyuterning mantiqiy ishlash prinsipi	
	3.1	<ul style="list-style-type: none"> - mantiq asoslari; - mantiqiy amallar va ifodalar; - mantiqiy ifodalarning rostlik jadvalini tuzish; - mantiqiy sxemalar;
4	Algoritmlash asoslari	
	4.1	<ul style="list-style-type: none"> - masalalarni kompyuterda yechish bosqichlari; - model va uning turlari;
	4.2	<ul style="list-style-type: none"> - algoritm tushunchasi va uning xossalari; - algoritm turlari va tasvirlash usullari;
5	Dasturlash texnologiyasi va asoslari	
	5.1	<ul style="list-style-type: none"> - Scratch dasturlash muhiti; - spraytlar bilan ishlash;

		<ul style="list-style-type: none"> - bloklar bilan ishlash; - sodda animatsiya dasturlarini yaratish; - ovoz va matn bilan ishlash; - Scratch muhitida shakllar yaratish; - Scratch muhitida sodd va murakkab multfilmlar yaratish; - o‘zgaruvchilar va ro‘yxatlar bilan ishlash; - murakkab animatsiyalar yaratish;
	5.2	<ul style="list-style-type: none"> - dastur va dasturlash haqida; - dasturlash tillari;
	5.3	<ul style="list-style-type: none"> - Python dasturlash tili; - Pythonda o‘zgaruvchilarni tavsiflash; - Pythonda xatoliklar bilan ishlash; - Pythonda ma’lumot turlari va ular bilan ishlash; - Pythonda operator va ifodalar;9 - Pythonda satrlar bilan ishlash; - Pythonda sodda va mantiqiy masalalarni dasturlash; - Pythonda tarmoqlanuvchi algoritmlarni dasturlash; - Pythonda takrorlanuvchi algoritmlarni dasturlash; - qism dasturlar: funksiyalar va protseduralar; - Fuksiyalar va o‘zgaruvchilar; - Python dasturlash tili kutubxonasi; - Pythonda fayllar bilan ishlash; - Pythonda foydalanuvchi grafik interfeysi bilan ishlash; - Pythonda obyektga yo‘naltirilgan dasturlash. Sinf va obyekt tushunchalari; - Pythonning sun’iy intellekt texnologiyalaridagi o‘rni; - Pythonda tabiiy tilni qayta ishlash texnologiyasi; - Pythonda tts (text-to-speech) va stt (speech-to-text)
6	Microsoft Office dasturlari	
	6.1	<ul style="list-style-type: none"> - matn protsessori dasturi va uning interfeysi; - hujjatlarda formatlash uskunalari; - matn protsessori dasturida hujjat yaratish va tahrirlash; - hujjatlarda rasmlar bilan ishlash; - hujjatlarda jadvallar bilan ishlash; - hujjatlarda shakl va blok-sxemalar yaratish; - matematik formula va belgilarni joylashtirish; - hujjatga gipermurojaat o‘rnatish; - matn protsessorida hujjatlar bilan ishlash;
	6.2	<ul style="list-style-type: none"> - elektron jadvalning vazifalari va imkoniyatlari; - elektron jadvalning elementlari; - elektron jadvallarda matematik amallar va formulalar bilan ishlash; - elektron jadvallarda matematik va matnli funksiyalarni qo‘llash; - elektron jadvallar dasturida turli funksiyalarni qo‘llash;

		<ul style="list-style-type: none"> - diagramma, grafiklarni hosil qilish va tahrirlash; - ma'lumotlarni tanlash va saralash;
	6.3	<ul style="list-style-type: none"> - kompyuterda taqdimotlar yaratish dasturlari, imkoniyatlari va interfeysi; - taqdimot dizayni bilan ishlash; - slaydlarda shakl, rasm, jadval va diagrammalar joylashtirish imkoniyatlari; - slaydlarga musiqa va video joylashtirish; - taqdimotlarda gipermatn va giperurojaat hosil qilish; - taqdimotga animatsiya va o'tish effektlarini o'rnatish;
7	Ma'lumotlar bazasi	
	7.1	<ul style="list-style-type: none"> - ma'lumotlar bazasi va mbbt haqida tushuncha; - ma'lumotlar bazasi turlari; - ma'lumotlar bazasini yaratish; - ma'lumotlar bilan ishlash; - jadvallarni bir-biriga bog'lash; - ma'lumotlar bazasida forma yaratish; - ma'lumotlarni so'rovlar yordamida saralash; - ma'lumotlar bazasida hisobot yaratish; - ma'lumotlarni import va eksport qilish; - standart SQL so'rovlari(SELECT, INSERT, DELETE, UPDATE) bilan ishlay olish; - sun'iy intellekt tushunchasi va uning xususiyatlari
	7.2	<ul style="list-style-type: none"> - sun'iy intellekt tushunchasi va uning rivojlanish tarixi; - sun'iy intellekt xususiyatlari; - sun'iy intellekt turlari va tarmoqlari;
8	Grafik muharrirlar bilan ishlash	
	8.1	<ul style="list-style-type: none"> - kompyuter grafikasi va uning turlari; - rang modellari va grafik formatlar; - grafik muharrirlar va ularning imkoniyatlari; - grafik muharrir interfeysi va uskunalar paneli; - grafik muharrirlarida sodda tasvirlar yaratish; - grafik muharrirlarida matn bilan ishlash; - grafik muharrirlarida sohani belgilash amallari; - grafik muharrirlarida qatlamlar bilan ishlash; - grafik muharrirlarida foto va rasmlarni qayta ishlash;
	8.2	<ul style="list-style-type: none"> - 3D modellashtirish tushunchasi; - 3D grafik muharrirlar va ularning imkoniyatlari; - 3D grafik muharriri dasturi interfeysi va uskunalar paneli; - 3D modellashtirish dasturida sahnani boshqarish. - 3D model transformatsiyasi; - 3D modellashtirish dasturida 3D modelni tahrirlash; - 3D modellashtirish dasturida material va tekstura bilan ishlash;

		<ul style="list-style-type: none"> - RP (rapid prototype- tezkor prototiplash) texnologiyasi; - 3D panorama;
	8.3	<ul style="list-style-type: none"> - animatsiya tushunchasi va uning turlari; - animatsion dasturlar va ularning imkoniyatlari; - Adobe Animate dasturining interfeysi va uskunalar paneli; - Adobe Animate dasturida tasvirlar yaratish va tahrirlash; - Adobe Animate dasturida qatlamlar bilan ishlash; - Adobe Animate dasturida turli animatsiyalarni yaratish;
9	Internetda ishlash asoslari	
	9.1	<ul style="list-style-type: none"> - kompyuter tarmoqlari tushunchasi va turlari; - tarmoq komponentlari va arxitekturasi; - aloqa vositalari; - tarmoq qurilmalari; - tarmoq topologiyasi;
	9.2	<ul style="list-style-type: none"> - internetda ishlash asoslari; - qidiruv tizimlari va internetda ma'lumot izlash; - elektron pochta; - Bulutli hisoblash texnologiyalari;11 - axborot bilan ishlash madaniyati va mualliflik huquqi; - internet xavf-xatarlari va ulardan saqlanish;
10	Veb-texnologiya va veb-dizayn	
	10.1	<ul style="list-style-type: none"> - Veb-texnologiya asoslari. HTML tili; - Veb-sahifa foni va matnlar bilan ishlash; - Veb-sahifaga ro'yxat va rasmlar bilan ishlash; - Veb-sahifaga jadvalli ma'lumotlarni bilan ishlash; - Veb-sahifaga formalar joylashtirish; - Veb-sahifaga gipermurojaat va Iframe joylashtirish; - Veb-sahifaga audio va video joylashtirish;
	10.2	<ul style="list-style-type: none"> - Veb-sayt prototipini ishlab chiqish; - Veb-dizayn asoslari. CSS texnologiyasi; - ranglar bilan ishlash; - matnlar bilan ishlash; - ro'yxatlar bilan ishlash; - bloklar bilan ishlash; - jadvallar bilan ishlash; - formalar bilan ishlash; - rasmlar bilan ishlash; - maketlar bilan ishlash;
11	Axborot xavfsizligi va elektron hukumat	
	11.1	<ul style="list-style-type: none"> - axborot xavfsizligi va uni ta'minlash; - kompyuter xavfsizligi va antivirus dasturlari; - tarmoq xavfsizligi va axborotni xavfsizlantirish dasturlari; - axborotlarni himoyalash va zaxiralash usullari;
	11.2	<ul style="list-style-type: none"> - internet va raqamli dunyo;

		<ul style="list-style-type: none"> - Elektron imzo va elektron hujjat almashinuvi; - Elektron hukumat va Milliy axborot resurslari; - Elektron tijorat va elektron to'lov tizimlari; - Blockchain texnologiyasi;
12	SMM, CMS, LMS, MOOC va Web-freelance	
	12.1	<ul style="list-style-type: none"> - SMM (Social media marketing – ijtimoiy media marketing) haqida; - SMM platformalar bilan tanishish. Facebook tarmog'i; - SMM platformalar bilan tanishish. YouTube sayti; - SMM platformalar bilan tanishish. Telegram tarmog'i; - SMM platformalar bilan tanishish. Instagram tarmog'i; - SMMni internet tizimida harakatlantirish;
	12.2	<ul style="list-style-type: none"> - CMS (content management systems – kontentning boshqarish tizimlari) haqida; - CMS (WordPress, Joomla, Drupal) platformalari;
	12.3	<ul style="list-style-type: none"> - LMS (Learning management systems – ta'limni boshqaruv tizimlari) haqida; - LMS (Schoology, iSpring Learn, Google Classroom, Moodle, LearnDash) platformalari turlari va vazifalari;
	12.4	<ul style="list-style-type: none"> - MOOC (massive open online courses – mashhur ochiq onlayn kurslar) haqida; - MOOC (Coursera, Khan Academy, Lektorium, EdX, Udemy) platformalari turlari va vazifalari;
	12.5	<ul style="list-style-type: none"> - Web-Freelance haqida tushuncha; - Freelance saytlari bilan tanishish;
13	Audio va video fayllar bilan ishlash	
	13.1	<ul style="list-style-type: none"> - audio va video fayllarni boshqaruvchi dasturlar; - audio va video fayllar formatini o'zgartirish;
	13.2	<ul style="list-style-type: none"> - video muharrir dasturlari va ularning imkoniyatlari; - video muharrir dasturi interfeysi va loyiha bilan ishlash; - video muharrirlarda video va fotolarni tahrirlash; - video muharrirlarda o'tishlar, filtrlar va chroma key bilan ishlash;

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. V.Ellis, S.Lawrey, D.Dickinson Informatika va axborot texnologiyalari 5-sinf, “Cambridge University Press” nashriyoti 2021 yil.
2. V.Ellis, S.Lawrey, D.Dickinson Informatika va axborot texnologiyalari 6-sinf “Cambridge University Press” nashriyoti 2021 yil.
3. V.Ellis, S.Lawrey, D.Dickinson Informatika va axborot texnologiyalari 7-sinf “Cambridge University Press” nashriyoti 2021 yil.
4. V.Ellis, S.Lawrey, D.Dickinson Informatika va axborot texnologiyalari 8-sinf “Cambridge University Press” nashriyoti 2021 yil.
5. V.Wright, D.Taylor Informatika va axborot texnologiyalari 9-sinf “Cambridge University Press” nashriyoti 2021 yil.
6. P.Long, S.Lawrey, V.Ellis Informatika va axborot texnologiyalari 10-11-sinf “Cambridge University Press” nashriyoti 2021 yil.
7. D.Kamaltdinova Informatika va axborot texnologiyalari 5-sinf “Nashriyot uyi tasvir” nashriyoti 2020 yil.
8. F.Fayziyeva, D.Sayfurov va b. Informatika va axborot texnologiyalari 6-sinf “Respublika ta’lim markazi” nashriyoti 2021 yil.
9. F.Fayziyeva, D.Sayfurov va b. Informatika va axborot texnologiyalari 7-sinf “Respublika ta’lim markazi” nashriyoti 2021 yil.
10. M.Fayziyeva Informatika va axborot texnologiyalari 8-sinf “Nashriyot uyi tasvir” nashriyoti 2020 yil.
11. M.Fayziyeva Informatika va axborot texnologiyalari 9-sinf “Nashriyot uyi tasvir” nashriyoti 2020 yil.
12. F.Fayziyeva, D.Sayfurov va b. Informatika va axborot texnologiyalari 10-sinf “Respublika ta’lim markazi” nashriyoti 2021 yil.
13. N.Xaytullayeva, F.Fayziyeva va b. Informatika va axborot texnologiyalari 11-sinf “Respublika ta’lim markazi” nashriyoti 2021 yil.
14. B.Boltayev va b. Informatika va axborot texnologiyalari 6-sinf “O‘zbekiston” nashriyoti 2017 yil.
15. B.Boltayev va b. Informatika va axborot texnologiyalari 7-sinf “O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi” nashriyoti 2017 yil.
16. B.Boltayev va b. Informatika va axborot texnologiyalari 8-sinf “O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi” nashriyoti 2015 yil.
17. B.Boltayev va b. Informatika va axborot texnologiyalari 9-sinf “Cho‘lpon” nashriyoti 2015 yil.
18. N.Taylaqov va b. Informatika va axborot texnologiyalari 10-sinf “Extremum-press” nashriyoti 2017 yil.
19. N.Taylaqov va b. Informatika va axborot texnologiyalari 11-sinf “Extremum-press” nashriyoti 2018 yil.